

Imakönyv híveink használatára. Szerkesztette Kovács Lajos püspök. Kiadja az Unitárius Egyház, Kolozsvár-Napoca, 1983. 224. l.

Az új imakönyv folytatása kíván lenni annak a lélek-forrás táplálta tisztavízű pataknak, amelyet „több mint négyszáz éves történelmünk folyamán püspökeink és lelkészeink” élő hite és Isten iránti gyermeki bizalma elindított. Ezek az imakönyvek igen lényeges szerepet vállaltak és töltöttek be híveink hitének megtartásában és erősítésében. Az utóbbi időben mintha megapadt volna az élő víznek ez a „kútfeje”, hiszen Dr. Kiss Elek imakönyvén kívül más nem került híveink kezébe. Amint ilyenkor történni szokott az imádság szükséglete, amely egy új imakönyv iránti igényben nyert kifejezést, állandóan növekedett. Az új imakönyv nemcsak pótolni hivatott ezt az igényt, hanem teljes mértékben kielégíteni is.

Az imádságok szerzői lelkészek, 35-en, akik benne élnek, vagy éltek (öten „már elköltöztek az örökkévaló világba”) egyházi életünk mindennapi valóságában és ismerik híveink gondolat- és érzésvilágát, vallásosságának összetevőit és lelki igényeit. Ez a tény nagyban meghatározza az imádságok jellegét, de egyben azok értékét is biztosítja. Másrészt azonban az egyházi év ill. a vallásos élet bizonyos alkalmaihoz való kötődés sok tekintetben leszűkíti mind a gondolati, mind az érzés-tartalmat. Ezzel természetesen számolni kell, mert az egyén belső lelki élete, társadalmi lényiségéből eredően, beletartozik a közösség vallásosságába, amelyet meghatároznak ezek a külső formák.

Az imakönyv célja nemcsak kész imádságokat adni az imádkozni vágyó ember kezébe, hanem felébreszteni benne az imádság készségét, elindítani azt a belső folyamatot, amely a mechanikus imaolvasásból a lélek őszinte megnyilatkozásához, Istenre való találásához vezet. Ehhez azonban jobban kell ismernünk azt a megmérhetetlen világot, amelyet emberi léleknek nevezünk. A vallásos embernek naponta kell megküzdenie hitének „csúcspontjaiért”. Feltétlenül szüksége van tehát az imádságra, mint erőforrásra. Az „imaélet” ideális magaslatait már sokan megrajzolták, de ebből csak azt ismertük meg, ahogyan a rendkívüli, mértékadó személyiségek imádkoznak. Az istentiszteleten mondott gyülekezeti imádság is sok tekintetben ezen a síkon mozog. A vallásos ember „imaélete” azonban nemcsak magaslatokat mutat fel, hanem mélypontokat is. S ezek ma egyre szaporodnak. A jelenkor imádság-igényére nemcsak a valláslélektan, de mi, az egyház is kevésbé figyeltünk fel, úgyhoz az eléggé ismeretlen. Arról, hogy a mai gyülekezetek tagjai, a kortárs vallásos ember, hogy imádkozik, vagy éppen hogy nem, alig tudunk valamit. Ezen a téren igen sok a tennivalónk.

Mindenekelőtt imádságunk kifejezés-formáit kell a kor szintjére hoznunk, hogy aztán tartalmában is megújulhassunk s ezáltal valóban segítséget adhassunk a „mélypontokon” vívódó embernek. Ehhez azonban arra is szükség van, hogy magunk is imádkozókká váljunk, akik nemcsak a csúcspontok örömét és háláját érzik, hanem bejárják a mélységeket is, hogy erősebb hittel és meghatározóbb Isten-élménnyel másokat is Hozzá, az élet Urához vezessenek.

Az új imakönyv, meggyőződésünk szerint, ezen az úton indult el. Hiterősítő, erőtadó és vigasztaló munkáján legyen Isten áldása.

—szá—

Népesedésrobbanás — egyke. Kriterion Könyvkiadó, Téka sorozat, Bukarest, 1982. 300 l.

A történelem folyamán még nem volt példa arra, hogy a népesedés és az ezzel kapcsolatos kérdések annyira előtérbe kerültek volna, mint napjainkban. Megnőtt azoknak a népesedési elméleteknek száma, amelyek magyarázni próbálják

a demográfiai jelenségeket, felmérni a népesség és társadalom közötti kapcsolatot, a népesedés és gazdasági fejlődés kölcsönhatásait, és megoldást keresnek ebben a bonyolult kérdésben.

A Teka sorozatban megjelent kötet válogatást tartalmaz három eltérő hangnemű, más-más indítékból fogant írásműből, melynek mindenike a népesedés és szaporodás kérdésével is foglalkozik.

Az első tanulmány szerzője Thomas Robert Malthus (1766—1834), anglikán lelkész, kollégiumi tanár, aki a múlt század elején megjelent „Tanulmány a népesedés törvényéről” c. nem éppen rokonszenves tanulmányában, a szegény ember gyors szaporodásával és ennek következtében az élelmezés hiányával magyarázta minden földi nyomorúság okát.

Ezután következik Fülöp Lajos lelkész, egyetemi tanár dolgozata, melyben az egyre inkább elterjedt „egyké”-ből valamennyi iparilag fejlett nemzet lassú sorvadását jósolta meg.

Mesarovič—Pestel szerzőpár „Fordulóponton az emberiség” címen kísérletet tesznek annak kimutatására, hogy már a közeljövőben „az emberek százmillióira kegyetlen éhhalál vár”, ha a fejlődő országokban a népességgyarapodás jelenlegi üteme tovább tart, és ha „Észak meg Dél nem tesz lépéseket a két világ között támadt gazdasági szakadék áthidalására.”

A kötetben még két rövid írás is helyet kapott: az 1974. évi bukaresti „Népesedési Világkongresszusnak nyilatkozata és egy részlet Vladimir Trebici professzornak „A világ népessége” c. munkájából, mely a világnépesedés jelenlegi állásával kapcsolatos kérdéseket összegezi.

A népesedés kérdéséhez kapcsolódik a kötetnek az ENSZ 1962. évi közgyűlése határozatából idézett megállapítás: „Semmi sem fontosabb a család egészségénél és jóléténél... Minden kormánynak joga van olyan akcióprogramot kidolgozni, amely alkalmas arra, hogy megküzdjön a népesedésnek a társadalmi és gazdasági haladáshoz fűződő problémájával”.

Részletes és gazdag jegyzetanyag egészíti ki a minden szempontból érdekes és tanulságos válogatást.

A. Gy.

Balogh Ferenc: *Debreczeni László. Az építő és iparművész. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest 1983, 107 l.*

Debreczeni László azokkal az eszmékkel indult, mint útravalóval, amelyek ifjúkora nemzedékét elvezették a legtisztább forráshoz: a néphez. A népi alkotásokból vett ismereteket továbbfejlesztette, még ha új alkotásról volt is szó.

Balogh Ferenc könyve Debreczeni építészeti munkáját és csak részben iparművészeti tevékenységét — mint a legjelentősebbeket — mutatja be, de meg kell említenünk, mint ahogyan a szerző is teszi, hogy Debreczeni László élete során sokkal több művészeti és iparművészeti ágazattal is foglalkozott: textília, ruházat, ötvösmunka, ónművészet, kopjafa és grafika, valamint a könyvillusztráció és ex libris.

Rajzai a tudatos dokumentumteremtés és a művészi törekvések sajátos ötvözetét jelentik a műemlékek szolgálatában. Megismerve a faépítészet értékeit, a hagyományos technikát továbbfejlesztette és terveiben a legmagasabb művészi szintre emelte. „Az alaprajzok, felmérések és kormeghatározások” c. fejezetben a szerző kimutatja, hogyan járult hozzá Debreczeni László a hazai műemlékismeret elindításához.

Tervezői munkássága a műemlékvédelem, valamint az iparművészeti tervezés területén bontakozott ki. Első tervei idején a korszerű megoldás csak a klasszikus építómódokon alapulhatott. Formáival, arányaival, anyagaival és a jól megválasztott technikat és kitűnő ízlést bizonyító ácsszerkezeteivel — csarnokmennyezetek, toronyszerkezetek, belső térkialakítás, bútorzat és díszítés — ezt meg is valósította.

Számunkra különleges jelentőséggel bír egyházépítészeti munkássága. 1928-tól kezdve több templomunk restaurálásával foglalkozott. A kötet hármát említi meg.

Ezek közül az első a mészköi, ahol a 18. századvégi templomot építették át. E munkáról írt Balázs Ferenc *A rög alatt* c. könyvében. Hasonló átalakítási-renoválási munkálatot végeztek oklándi templomunkon 1937-ben Debreczeni László tervei alapján. Külön fejezetet kapott az 1954. nov. 22-én leégett kökösi templomunkról szóló jelentése. Tervjavaslata sajnos nem valósulhatott meg. •

Mint a Kriterion könyvkiadásában megjelenő művészeti kismonográfiák mindegyikét, úgy ezt a kötetet is gazdag illusztrációs anyag teszi értékesebbé. A Debreczeni Lászlóról szóló kismonográfiát ajánljuk mindazon egyházközségek lelkészeinek, ahol a templombútorzat kialakításával, újrendezésével, a templomok belső díszítésével és felújításával foglalkoznak.

Mikó Lőrinc

SEMĂNĂTORUL CREȘTIN

Revista Bisericii Unitariene din R. S. România

Anul 89

1983

Nr. 3

CLUJ-NAPOCA

CUPRINSUL

CUPRINSUL

A început o eră nouă 147

STUDII

Dr. Szabó Árpád: Formele de legămînt în tradițiile Vechiului Testament	149
Kelemen Gál: Alegerea episcopului János Kriza	163
Lajos Kelemen: Date referitoare la istoria celor cinci biserici unitariene fortificate din Transilvania	170
Imre Mikó: Kelemen Gál — directorul	182

LUCRĂRI OMILETICE

Imre Gellérd: Împărăția lui Dumnezeu	186
Rațiune și inimă	187
Nu vă îngrijorați	189
Jenő Kiss: Credință în slujba vieții	190
Károly Kiss: Îndatorire	192
András Pataki: Scopul vieții noastre	194
Attila Cs. Zsigmond: „Un singur lucru trebuiește“	197
Atașamentul	198
VIATA BISERICIASCĂ ȘI ȘTIRI	200
RECENZII	204

Colectivul de redacție — Editors

Președinte și redactor responsabil: P. S. S. dr. Lajos Kovács,
membrii: dr. János Erdő (redactor responsabil adjunct), dr. Árpád Szabó, Dezső Szabó (redactori), György András și Lőrinc Mikó.

CHRISTIAN SOWER

Journal of the Unitarian Church in R. S. Romania

Volume 89

1983

Number 3

CLUJ-NAPOCA

CONTENTS

New Historical Period Has Begun 147

STUDIES

Covenantal Forms in the Old Testament Tradition, Árpád Szabó 149
The Election of János Kriza as Bishop, Kelemen Gál 163
Data to the History of Five Unitarian Churches in Transilvania.
Lajos Kelemen 170
Kelemen Gál, The Director, Imre Mikó 182

SERMONS

The Kingdom of God, Imre Gellérd 186
Mind and Heart, Imre Gellérd 187
Do not Worry, Imre Gellérd 189
Faith in the Service of Life, Jenő Kiss 190
Commitment, Károly Kiss 192
The Aim of our Life, András Pataki 194
"One thing is necessary", Attila Cs. Zsigmond 194
Faithfulness, Attila Cs. Zsigmond 198
CHURCH LIFE — NEWS 200
BOOK REVIEWS 204

Redacție — Editorial Office

3400 Cluj-Napoca, Bdul Lenin nr. 9. R. S. România, Tel. 152 71

INTREPRINDEREA POLIGRAFICA CLUJ, Municipiul Cluj-Napoca cd. 3004

